

Sanan selitystä

Tässä valaistaan lyhyesti kirkkovuoden kunkin pyhäpäivän yhtä raamatun tekstiä.

Lähimmäinen - ikuisuuskysymys

Luuk. 10:25-37

14. sunnuntai helluntaista 29.8.

Jeesuksen kuvaus rosvojen käsiin joutu-
neesta miehestä ja häntä auttaneesta sama-
rialaisesta on hänen tunnetuimpia ja laina-
tuimpia vertauksiaan. Yleensä sen paino-
piste on lähimmäisen auttamisessa. Sitä
osoittaa sen pyhän ja viikon otsikko evan-
geliumikirjassa, joiden aiheena se on.

Paras tuntemani selitys tähän verta-
ukseen on **Kenneth E. Baileyn** kirjassa
*Maalaisjärjellä (Avaimia Jeesuksen verta-
uksiin, Perussanoma Oy, 1994, s. 79–112,*
loppuunmyyty). Siinäkin vertaus sijoite-
taan Jeesus-sanoman oikeaan kehykseen,
joka ei ole eettinen vaan uskonnollinen.

Jeesushan kertoi vertauksen vastauksena
kysymykseen, miten peritään ikuinen elä-
mä. Hänen mukaansa sen saa ihminen, jo-
ka täyttää Jumalan lain. Tässä Jeesus liittyy
täysin Vanhan testamentin sanomaan – tai
sen yhteen ulottuvuuteen.

Jeesusta voisi siis luulla legalistiksi, joka
lupaa ihmisille ikuisen elämän heidän hyvi-
en tekojensa perusteella. Tämä ajattelutapa-
han on hyvin yleinen. Valistusfilosofi **Im-**

manuel Kantin (k. 1804) kristinuskonseli-
tys hallitsee luterilaisia kirkkoja: kristinus-
ko on etiikkaa, moraaliala, lähimmäisen ra-
kastamista. Legalismi eli lakihenkisyys tai
lainomaisuus ilmenee vaatimuksena, jota
perustellaan lupauksella: ”Sinun tulee (ra-
kastaa), sillä sinä voit.”

Kuvaamalla laupiasta samarialaista Jee-
sus kärjistää lain vaatimuksen äärimmil-
leen. Rosvojen ryöstämä ja puolikuoliaak-
si runtelema mies on haaste ohi kulkeneil-
le uskonnon edustajille oman turvallisuus-
uden ja hengen sekä uskonnollisen puhtau-
den, tosin ihmissäädöksiin perustuvan, vaa-
rantamiseen äärimmilleen. Kukaan ei sitä
todellisuudessa tekisi. Kun samarialainen
tämän lisäksi maksoi majataloon sen, mi-
tä hänen auttamansa mies tarvitsi, se yliti
kaiken.

Tässä Jeesuksen kuulijat toisaalta kohta-
sivat ehdottoman lain, jonka oikeutukses-
ta he vakuuttivat täysin asettuessaan hä-
dänalaisen asemaan. He kohtasivat toisaal-
ta myös käsittämättömän evankeliumin, sa-
marialaismiehen hyvyuden, jota hädänalai-
nen ei ollut ansainnut ja jollaista he eivät
olleet koskaan nähneet eivätkä edes osan-
neet kuvitella.

Tämä kohtaaminen tapahtui konkreet-
tisissa, joskin ilmeisen kuvitelluissa hen-

kiloissa. Jumala ja ihminen, lähimmäinenkään, eivät koskaan sekoitu toisiinsa, eivät edes Jumalaihmisessä Jeesuksessa. He eivät kuitenkaan myöskään irtaudu toisistaan: miten asennoidut lähimmäiseen, siten asennoidut Jumalaan; miten asennoidut Jumalaan, siten asennoidut lähimmäiseen. Lähimmäinen on meille ikuisuuskyseminen monessa mielessä – niin kuin Jumalakin.

Kertomus laupiaasta samarialaisesta ei ole allegoria, eikä sen kaikille yksityiskohdille ehkä ole mielekästä etsiä vastinetta kertomuksen ulkopuolisesta todellisuudesta. On kuitenkin perusteltua kysyä, missä Jeesus on tässä kertomuksessa. Hän on ehkä kahdessakin henkilössä: rosvojen runtelemassa miehessä erityisesti veljenämme mutta myös sijaisenamme ja laupiaassa samarialaisessa, jonka hyvyys ylittää kaiken tuntemamme hyvyuden.

Raimo Mäkelä

Kiitollisuus

**Luuk. 17:11-19; Ef. 5:15-20
15. sunnuntai helluntaista 5.9.**

Kiitollisuuden teeman tuntumassa on kirkkovuoden pyhien sarjassa mm. aiheet: ”Jeesus parantajamme”, ”Jeesus antaa elämän” ja ”Jumalan huolenpito”. On ilmeistä, että mitä vähemmän nämä muut aiheet ovat ajankohtaisia tai todeksi elettyjä kirkon tai yksityisen kristityn elämässä, sitä vähemmän on tilaa myöskään kiitollisuudelle.

Jossakin seurakunnan viikkolehdessä oli viime kesänä kesätoimittajan pakina. Sen perussanoma oli syntynyt liikenteessä, suojatiellä. Kirjoittaja totesi, ettei hän periaatteesta koskaan heilauta kättään kiitokseksi, jos autoilija sattuu pysähtymään suojatien eteen. Perustelu kuului tähän tapaan: ”Niinhän sen kuuluu tehdä, se on sen velvollisuus. On turha ruokkia autoilijoiden vääriä asenteita.” Autoilijat toki ansaitsevat usein tukkapölyä suojatiekäyttäjyistään. Silti jäin miettimään kesätoimittajan periaatteellisuutta, siis kysymystä, onko

tarpeen osoittaa kiitollisuutta siitä, mikä on ikään kuin itsestään selvää.

Kiittämättömyyden ilmiöllä on tuota pinnallista esimerkkiä syvemmät juurensa, ei vain tapakulttuuriset vaan teologiset. On kysymys elämän perimmäisestä luonteesta ja ihmisten suhteista toisiinsa ja sitten suhteesta Jumalaan.

Raamatun ja kristinopin lähtökohtia on, että Jumala on elämän luoja ja ylläpitäjä. Elämä on ihmiselle kokonaisuutena lahja ja sisältää monia erillisiä lahjoja. Ihminen on tässä kuviossa tarkoitettu olemaan lahjojen vastaanottaja ja kiitollinen käyttäjä. Tätä Vanha testamentti opettaa luomiskertomuksesta alkaen. Psalmi tarjoavat runollisia sanoituksia tämän kiitollisuuden osoittamiseen sekä jumalanpalvelusta etä vaikkapa ruokarukousta varten. Samalla Vanha testamentti on täynnään kuvauksia Jumalan kansan unohtamisen synnistä. Kiitoksen tilalla on usein kaiken hyvän autuaallinen itsestänselvyys, sitten kapiina ja katkeruus.

Eriyisen painokas on ihmisen kiittämättömyyden kuvaus Roomalaiskirjeen luvussa 1. Paavali esittää sen eräänlaisena perussyntinä, jonka (traagisen ajankohtaisia) seurausilmiöitä hän sitten jatkossa kuvaa. ”Vaikka he ovat tunteet Jumalan, he eivät ole kunnioittaneet ja kiittäneet häntä Jumalana, vaan heidän ajatuksensa ovat käyneet turhanpäiväisiksi ja heidän ymmärtämätön sydämensä on pimentynyt” (1:21).

1800-luvulla ihminen määriteltiin evoluutioluonnontieteellisesti *Homo sapiens*-lajin alalajiksi: *Homo sapiens sapiens* (”viisas/ajatteleva olento”). Samaan aikaan kirjailija, ihmistuntija **Dostojevski** määritteli ihmisen ”ilmiömäisen kiittämättömäksi oleneksi”. Ehkei Dostojevski näin sanoessaan ajatellut vain lajityypillisesti vaan poikkeuksellisen viisaasti!

Kiitollisuuden sunnuntain evankeliumitekstinä on kertomus kymmenestä spitaalikesasta ja heidän parantumisestaan Jeesuksen sanan voimasta. Ihmettä seuraa, että yksi palaa kiittämään auttajaansa. Joku Raamatun selittäjä toteaa tästä kertomuksesta lyhyesti: ”Teksti on niin helposti käsitettävä, ettei sen selittämiseen ole aihetta. Sitä tär-

keämpää on sen soveltaminen meihin ja aikaamme...”

Spitaali oli kohtalokas sairaus, joka sulki potilaan yhteisön ulkopuolelle. Sen hoidon tärkein muoto oli taudin leviämisen ennalta ehkäisy. Siksi sairaan oli huudettava jo matkan päästä terveille itseään tarkoittaen: ”Saastainen, saastainen!” Luukkaan kuvaamassa tapauksessa sairaat huutavat muutaakin: ”Jeesus, opettaja, armahda meitä!”

On mielenkiintoista, että evankeliumien erilaisissa parantamiskertomuksissa Jeesuksen toimenpiteet eivät noudata samaa kaavaa. Joskus ihme tapahtuu heti sanan voimasta. Joskus käytetään parantamisen yhteydessä ainetta. Joskus näyttää siltä, että avun pyytäjän uskoa koetellaan ikään kuin lähettämällä hänet ”tyhjin käsin” pois saatteena ”vain” Jeesuksen lupaus kuten kymmenen spitaalisen tapauksessa: ”Menkää näyttämään itsenne papeille.”

Jukka Thurénin Luukas-kommentaarissa on monia merkittäviä näkökulmia tekstin ymmärtämiseksi. Yksi niistä on tapahtuman edellytysten tiivistelmä: ”Jeesuksen sana, sairaan usko ja sitä ilmentävä kuuliaisuus ovat paranemisen edellytyksiä.”

Toinen liittyy pohdintaan siitä, miksi yksi samarialainen palasi kiittämään ja yhdeksän juutalaista häipyi teilleen. Selitys on osa Luukkaan korostunutta asetelmaa, jossa on ylpeä, itseriittoinen Jumalan omaisuuskansa ja sen uskonnollinen eliitti vastakohtanaan Jeesuksen opetusten Jumalan valtakunnan köyhät ja kurjat ja heidän joukossaan muutama samarialainen. Edellisen sunnuntain kertomuksessa laupiaasta samarialaisesta pappi ja leeviläinen osoittautuvat ohjesääntöetiikan orjiksi ja sivuuttavat pahoinpidellyn lähimmäisensä. Spitaalisten kertomuksessa parantuneet juutalaiset ovat vähän siistimmin ”ohjesääntöliturgiansa” orjia.

Thurén selittää: ”Arvaamme: Ne yhdeksän menivät jossakin kylässä asuvan papin luokse (3. Moos. 14:2–). Viikon kuluttua he uhrasivat Jerusalemissa lain säätämät uhrin. He osoittivat kunnioitusta Jumalalle Jeesuksen käskyn mukaisesti. Jerusalemin matka esti tai viivytti heitä tulemasta Jeesuksen luokse. Samarialaisen ei ollut

mahdollista täyttää uhraamiskäskyä. Sen asemesta hän kiitti Jumalaa kunnioittamalla Jeesusta. Näin hänestä tuli uuden liiton kansan, erityisesti pakanakristittyjen esikuva. Me emme matkusta Jerusalemiin, vaan uhraamme kiitosuhrin Jumalalle tunnustamalla Jeesuksen Vapahtajaksi ja Herraksi, Hepr. 13:15 s.”

Aidon kiitollisuuden lähteestä Paavali kirjoittaa sunnuntain kirjetekstissä: ”Älkää olko järjettömiä, vaan ymmärtäkää, mikä on Herran tahto. Älkää juopuko viinistä, sillä siitä seuraa rietas meno, vaan antakaa Hengen täyttää itsenne. Veisatkaa yhdessä psalmeja, ylistysvirsiä ja hengellisiä lauluja, soittakaa ja laulakaa täydestä sydäimestä Herralle ja kiittäkää aina ja kaikesta Jumalaa, Isää, meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen nimessä.”

Paavali vetoaa toisaalta järkevyyteen. Jumalan tahdon tuntemisessa ja kiitollisuudessaakin on kysymys järkevästä toiminnasta. Toisaalta kiitollisuuden synnyttää sydämissä varsinaisesti Pyhä Henki.

Luther opettaa kiitollisuudesta Luukkaan tekstin kohdalla: ”Palaaminen tietää saadun armon ja saatujen hyvyysien tuomista takaisin Jumalalle. Niitä ei pidetä itselleen, niihin ei takerruta, niistä ei ylpeillä toisten rinnalla, niistä ei kerskata, niistä ei etsitä kunniaa, ei tahdota olla missään suhteessa muita parempia, ei tahdota mielistyä itseensä eikä siitä nauttia. Sen sijaan kaikki nautinto, mielistyminen, kerskaus ja kunnia ovat ainoastaan hänessä, joka on antanut ne. Niin ikään pysytään yhtä alistavana mukautuen siihenkin, että hän jälleen tahtoisi ottaa lahjansa takaisin, ja silloinkin ylistäisimme sekä rakastaisimme häntä yhtä paljon. Kuinka harvat näin palaavatkaan, tuskin yksi kymmenestä.”

Martti Ylinen

Pastori, Diakonia-ammattikorkeakoulun lehtori, Kauniainen

Ei huolettomuus vaan oikeasta huolehtiminen

Matt. 6:25-34

16. sunnuntai helluntaista 12.9.

Vuorisaarna sisältää Jeesuksen opetuksen keskeisen ytimen. Se on eräänlainen Messiaan ohjelmanjulistus, vaikka sen kaventaminen vain joksikin eettiseksi linjapuheeksi ei tee oikeutta saarnakokonaisuuden rikkaudelle.

Vuorisaarna on herättänyt niin uskoa kuin hämmennystäkin läpi kristillisen kirkon historian. Yksi tunnettu saarnan järkyttämä on venäläinen kirjailija **Leo Tolstoi**, jolle siitä tuli Raamattu Raamatussa. Sen perustalle hän rakensi oman uskontonsa, jonka ydin ei ollut enää ristissä vaan oikean elämän ohjeissa: elämä ilman väkivaltaa, ilman oikeutta tuomita edes viran puolesta, ilman omaisuutta ja sen tuomia huolia. Vaikka Tolstoi päätyi omista vuorisaarnan syventelyissään kristinuskon rajoille ja osin ulkopuolellekin, voimme hänen tavallaan ainakin tunnustella, miten tosissamme rohkenemme nämä Jeesuksen sanat ottaa.

Jeesuksen opetus Jumalan huolenpidon kaikenkattavuudesta avautuu vuorisaarnan lopulla. Monella tapaa se tiivistää koko saarnan tavoitteen, sen, että elämämme olisi todellisesti ja konkreettisesti Jumalan varassa ja eläisimme hänen valtakuntansa ehdoilla, emme omillamme. Siihen, että tekstikatkelma huipentaa koko saarnan, viittaa jo tekstin alku: ”Sen tähden...” Sanat viittaavat taaksepäin, jo kuultuun. Kun liitämme saarnatekstin alun sen otsikon ohi edelliseen jakeeseen, sanat saavat syvyyttä: koska emme voi palvella kahta herraa, emme rakastaa kahta todellisuutta, meidän on lakattava huolehtimasta kaikesta siitä, mikä ei lähennä meitä Jumalaan ja hänen valtakuntaansa. Sen tähden minulta kysytään nyt, mitä minä todella rakastan, ja ennen muuta, ketä minä rakastan

Jeesuksen sanat kutsuvat hänen seuraajiaan yksinkertaiseen, pelkistettyyn ja pyhään elämään. Vastakkain on kaksi todelli-

suutta: materiaalisen huolen hallitsema pakanan elämä ja luottamuksen kantama Jumalan lapsen elämä. Pakanallisen elämän tuntomerkeksi Jeesus nimeää materiaalisen hyvän ensisijaisuuden. Siitä näkökulmasta moderni elämäntodellisuutemme on puhdasta pakanuutta. Jumalan ja hänen tahtonsa hallitseman elämän lähtökohta on puolestaan luottamus Jumalan kattavaan huolenpitoon. Sen todellisuuden löytäminen järkyttää koko elämän perustuksia.

Jeesus ei puhu elämän huolettomuudesta, ”pyhästä huolettomuudesta”, toisin kuin joskus kuulee heitettävän tämän tekstin yhteydessä. Kukkaissaarnan saa näyttämään jopa kepeältä ja arjen taakoille vieraalta. Kuitenkin Jeesuksen sanat menevät järkyttävän syvälle elämän perustuksiin ja tarkoitukseen. Elämä ei todellisuudessa ole huoletonta, eikä Jeesus sitä sellaiseksi yritä esittää. Hänen sanoissaan kyse on siitä, mistä on oikein huolehtia ja millainen hätäily taas vie kauas Jumalasta. Kyse on ajatusten ja mielen suunasta. Sisäinen elämä, ei ulkoinen, on todellisen huolehtimisen ja etsimisen oikea kohde. Kun sisin on Jumalan läsnäolon ja tahdon täyttämä, elämä löytää ulkoisestikin oikean uomansa. Jatkuva murehtiminen on merkki luottamuksen puutteesta ja väärästä suhteesta materiaaliseen, ulkoiseen.

Jeesus ei aseta ruumista ja henkeä vastakkain. Päinvastoin ne ovat hänen sanoissaan samalla puolella Jumalan luomistyön ja rakkauden kohteina. Toisella puolella niitä vastassa on ulkoisen elämän ravitsemisen ja koristelemisen kilpavarustelu. Jeesuksen sanat korostavat ruumiin arvoa ja pyhyttä Jumalan huolenpidon kohteena. Jumala ei halua sivuuttaa sen tarpeita. Hän vaatettaa ja varustaa ihmisen rakkautensa erityisenä kohteena. Ruumis ja henki, jotka yhdessä ovat koko elämä, ovat tasavertaisina Jumalan silmien alla.

Jeesuksen sanoja syventävät kuvat nousivat häntä ympäröineen luonnon ihmeistä ja rikkaudesta. Hänellä oli aikaa nähdä suuren kutsunsa keskellä kaunis ympärillään. Kukkien elinkaari oli Jeesuksen arkielämän ympäristössä loistelas mutta lyhyt. Niidenkin elämällä oli kuitenkin Jumalan luoma tarkoitus. Tätä vasten ihmisen elämän arvo

paljastuu: Jumala näkee sen koko luomistyönsä ihmeitä vasten ja kantaa siksi käsillään tätä rakkautensa erityistä kohdetta.

Jeesuksen sanojen syvä lohdutus tiivistyy toteamukseen: ”Teidän taivaallinen Isänne tietää kyllä...” Tämä näky kantaa kuin kallio elämän aaltoliikkeessä ja porautuu syvälle elämän ahdistusten ytimeen. Koko olemassaolomme perustuu sille varmuudelle, että Isä kyllä tietää. Elämän kaaos ei milloinkaan ajaudu Jumalan silmiin tavoittamattomiin.

Juuri tästä syystä näissä sanoissa on kyse kahdesta eri maailmasta, joilla kummallakin on oma lakinsa. Maailman huolet perustuvat ajatukseen omasta ansiosta. Niitä hallitsee synn ja seurauksen laki. Jumalan valtakunnan elämää taas hallitsee huolenpidon lahja, joka ylittää kaikki ansaitsemisen lait. Isä tietää tarpeemme. Hänen valtakunnassaan sisäisen ja ulkoisen elämämme edellytykset täyttyvät yhdessä.

Kulutamme siksi hukkaan rajallisen elämämme voimia huolehtiessamme sellaisesta, mikä on ulkoista käyttöä ja hetkessä katoamista varten. Ne huolet eivät mitenkään syvennä elämän arvoa ja tarkoitusta. ”Et sikäällä sen sijaan pysyvää, katoamatonta”, opastaa Jeesus. Kun kannamme todellista huolta siitä, että Jumalan valtakunta saa tilaa elämässämme, löydämme elämän syvimmän arvon.

”Hän luoduillensa tarpeet aina tuottaa/elävät kaikki hän syöttää ja juottaa/Kaarneenkin poika hoivaajaansa luottaa/Kiittää Herraa!” (Virsi 324:4.)

Erkki Jokinen

Suomen Raamattuopiston pastori

Jeesus antaa elämän

Luuk. 7:11-16

17. sunnuntai helluntaista 19.9.

Jumalan etsivä rakkaus ei jätä ketään väliin. Kaikkia kutsutaan. Jeesuksella on aikaa poiketa vähäpätöiseen alagalilealaiseen kyläpahaseen. Näin oli ja on edelleen pieni

kylä, jonka asukkaat ovat nykyisin arabeja. Pari päivää aiemmin Jeesus oli jättänyt Kapernaumin ja kulki nyt maaseudulla. Vaikka synoptiset evankeliumit ovat monella tavalla samankaltaisia, tässäkin tekstissä korostuvat Luukkaan evankeliumille ominaiset erityispiirteet, joihin kirjataan Jeesuksen syvä kiinnostus hädänalaisiin ja naisten huomioon ottaminen.

Suomalaista kristillisyyttä leimaavaan oman huonouden tunteen korostumiseen liittyy usein myös kipeä epäily Jumalan rakkaudesta. ”Minähän olen vain ihan tavallinen. Kuka olisi kiinnostunut taviksista?” Joka jumalanpalveluksessa istuu tällaisia suomalaisia. Jokainen sanankuulija kaipaa vakuutusta siitä, ettei Jumala halua jättää tai hylätä ketään. Pysähtyminen saarnan ajaksi Nainin kaupungin portille Jeesuksen lähelle voi välittää rohkaisevan ja lohduttavan kuvan Jumalan toiminnasta.

Tilanne kaupungin portilla on hyvin arkinen. Kaksi ryhmää kohtaa näennäisen sattumalta: hautajaissaattue vainajan omaisineen, ystävineen ja ehkä maksettuine itkijänaisineen sekä Jeesus opetuslapsineen ja häntä seurannut suuri väkijoukko. Ollaan kaukana jumalanpalvelus- tai rukouspaikkojen hartaudesta. Juutalaisen tavan mukaan papin piti pysyäkin kaukana vainajasta. Kuolleen koskettaminen saastutti. Jeesus ei kuitenkaan säikähtänyt yllättävää kohtaamista eikä pelännyt koskettaa paareja, ehkä kuolluttakin. Tapahtumassa painottuu usein vähälle huomiolle jäänyt Jeesuksen tapa kulkea ihmisten arjessa ja tuoda arjen huoliin Jumalan apu ja lohdutus. Evankeliumia ei julisteta vain saarnatuoleista. Se voidaan tuoda kaupungin portille. ”Eivät nämä meidän nykyiset papit ole niin kuin entiset papit. Ennen papeilla oli aikaa käydä kylässä seurakuntalaisten luona”, tuumasi muutama vuosi sitten Inkerin koulutuskeskuksen isäntä **Sulo Jääskeläinen**.

Kohdatessamme hautajaissaattueen annamme sen yleensä edetä sitä häiritsemättä. Jeesus ei käyttäytynyt näin. Kenenkään pyytämättä Herra pysäyttää kulkueen. Luukas kertoo synn: Jeesus sääli yksin jäänyttä äitiä. Jeesus tiesi, että pian hänen oma äitinsä vuodattaisi kyyneliä samasta syystä. Jeesus ei

tyydy vain sanallisesti lohduttamaan sanoen naiselle: ”Älä itke.” Jumalallinen rakkaus vaatii toimintaa. Siksi Jeesus rauhallisesti sanoo kuolleelle: ”Nuorukainen, minä sanon sinulle: nouse!” Ja kuollut herää. Lääkärinä Luukas mainitsee kaksi selvää merkkiä elämän palautumisesta ruumiiseen: kuollut nousee istumaan ja alkaa puhua. Ihmeeltä ja Jeesuksen vallalta kuoleman voimien voittamiseen ei puuttunut silminnäköitä.

On turhaa yrittää punoa epäilyksiä tähänkään lyhyeen tapahtumaan Nainissa. Jeesuksen tekemillä ihmeillä oli liian paljon todistajia. Luukkaan tekstistä puuttuvat kaikki hellenistisestä kirjallisuudesta löytyvien kuolleistaherättämiskertomusten taianomaiset piirteet. Kertomuksen luotettavuudesta puhuu myös se, että varhainen kirkkohistorioitsija **Eusebius** sanoo ateenalaisen **Quadratuksen** lähettäneen n. 125 jKr. keisari **Hadrianukselle** puolustuskirjoituksen, jossa hän kertoo Jeesuksen herättämien eläneen vielä pitkään.

Ihmekertomukset ovat siis erottamaton ja luovuttamaton osa evankeliumia. Uskomme Jumalaan, joka elää ja tekee ihmeitä. Ihmeet ovat osa Messiaan työstä. ”Uskokaa minua, että minä olen Isässä, ja että Isä on minussa; mutta jos ette, niin uskokaa itse tekojen tähden” (Joh. 14:11). Epäilevän Johannes Kastajankin Jeesus vakuutti messiaanisuudestaan viittaamalla ihmeisiin (Luuk. 7:22).

”Otan osaa. Kaikkihan me kerran kuolaan.” Vainajan omaisille ei voi lausua turhempia sanoja. Vaikka kuljemme kaikki kohti kuolemaa, kuolema on aina yksityinen, kertakaikkinen tapahtuma. Nainin kaupungin portilla Jeesus kohtasi leskiäidin, jonka elämän inhimillinen turva, oma poika, oli kuollut. Jeesus kohtasi äidin henkilökohdaisen tuskan ja toi siihen lohdutuksen.

Evankeliumit kertovat meille kolmesta henkilöstä, jotka Jeesus herätti kuolleista. Vain kolmesta. Jeesus tahtoi antaa seuraajilleen vakuuden siitä, että hänellä on valta herättää kuolleet, ja sen hän lupasi tehdä aikojen lopussa. ”Minun Isäni tahtoo, että jokaisella, joka näkee Pojan ja uskoo häneen, on ikuinen elämä. Viimeisenä päivänä minä herätän hänet.” (Joh. 6:40.) Kulki-

essamme itse Nainin lesken kipeissä askeleissa omaisemme menetettyämme voimme olla vakuuttuneita, että kerran Herra lähestyy meitäkin ja voimme jo sanoa paimenpojan tavoin rakkaastamme: ”Hän on nyt tallella siellä, tallella siellä.”

Pentti Smeds

Rovasti, Valkealan seurakunnan eläkkeellä oleva kappalainen
Kouvola

Sapatti on ihmistä varten - entä laki?

Luuk. 14:1-6

18. sunnuntai helluntaista 26.9.

Sanoma on erittäin ajankohtainen. Yhteiskunnan lakien pitäisi noudattaa samaa periaatetta kuin kymmenen käskyn eli dekalogin, jonka ydin on rakkauden kaksoiskäskey. Kaikki laki riippuu kuin ovi kahden sarran varassa: Rakasta Jumalaa yli kaiken ja lähimmäistäsi niin kuin itseäsi. Jeesuksen vastustajat, virallisen vallan edustajat, tulkitsivat Jumalan lakia nurinpäin. Ihminen on lakia varten. Tämä vääristynyt tulkinta oli johtanut lisäkäskeyn ja perinnäissääntöjen viidakoon.

Sapattilaki kaikessa yksiselitteisyydessään oli pirstaloitu neljäänkymmeneen kieltoon. Kirjanoppineiden tehtävänä oli vaania omia kansalaisiaan näiden ihmissäädösten noudattamisessa ja sitoa heidät lain orjuuteen. Tarkoitus oli viime kädessä näiden vallanpitäjien oman aseman säilyttäminen. Näin he sivuuttivat lain varsinaisen tarkoituksen: Isä ei lakinsa kautta vaani vaan vaalii luotujaan. Oikeus ja laupeus toteutuvat siellä, missä ymmärretään, että Jumalan käskyt ovat hätääntyneen Isän huutoja lapsilleen. Laki on annettu elämän ja kaiken siinä olevan pyhän ja kalliin suojelemiseksi.

Meillä Suomessa on lukuisia esimerkkejä siitä, miten vääristetään yhteiskunnallisen lain varsinaisen tarkoituksen. Poliitikot ja kasvottomat virkamiehet katsovat, että ihmiset ovat lakia varten eikä laki ihmisiä

varten. Oikeus ja laupeus eivät silloin pääse lyömään kättä toisilleen. Tsaristisen, joskus jopa sadistisen lain tulkinnan ja käytön nojalla voidaan tehdä kärsivän ihmisen elämä sietämättömäksi. Kenenkään ei tarvitse ottaa henkilökohtaista vastuuta, kun avuton pudotetaan suojaverkon lävitse tai sairas ja täysin vaaraton isoäiti karkotetaan oman perheensä ja sukunsa keskeltä turvatomiin oloihin. Mehän toimimme vain lain mukaisesti, sanovat esimerkiksi karkotusten toimeenpanijat.

Taannoinen korkeimman oikeuden presidentti totesi, että oikeuden päätösten tulee olla järjellisiä ja mikäli mahdollista myös lain mukaisia. Hän oivalsi lakien todellisen tarkoituksen. Lait ovat ihmisiä varten. Jos ne eivät vaali vaan vaanivat jopa kunnon kansalaisia, ollaan pahasti metsässä. Samanaikaisesti rikolliset voivat nauttia häikäilemättä vääristyneiden lakien suojaa. Ei voida sanoa Aamoksen sanoin: ”Oikeus virratkoon kuin vesi ja vanhurskaus kuin ehtymätön puro.”

Nyt kirkon pitäisi kaikkien työntekijöidensä ja vastuunkantajiensa voimalla tuoda esille yhteiskunnallista vanhurskautta ja saarnata parannusta asemaan katsomatta kaikille niille, jotka päätöksillään ja toimillaan aiheuttavat tarpeetonta ahdistusta ja kärsimystä ihmisille. Sanoman suolan tulee kirveltää merkivissä haavoissa, säilyttää mätänemiseltä ja tuoda makua elämään. Dekalogi on jälleen asetettava sille kuuluvaan asemaan Jeesuksen oman opetuksen ja esimerkin mukaisesti. Mitä kauemmaksi loitonemme Jeesuksesta, sitä kauemmaksi etäännyimme ihmisistä ja heidän syvimmistä tarpeistaan. On sanottu, että kirkko raaputtaa usein sieltä, mistä kukaan ei kutaja. Kyllä nyt olisi kutajavia paikkoja, joita pitäisi raaputtaa.

On peräti murheellista, että jopa puolueet, jotka ovat alun perin syntyneet kodin, uskonnon ja isänmaan suojelemisesta, ovat nyt kilvan hävittämässä juuri näitä periaatteita. Hämmästyen ja järkyttyneenä seuraa esimerkiksi kokoomuksen puoluekokouksen päätöksiä ja linjauksia avioliiton, kodin ja uskonnon kristillisten perusteiden hävittämiseksi.

Päivän evankeliumi ja otsake ”Kristityn vapaus” vie meidät oman aikamme keskele. Jeesus ei torju esimerkiksi sapattikäskyä vaan ainoastaan sen väärinkäytön. Samalla hän osoittaa niin tässä kuin muuallakin lain perustarkoituksen. Tehdessämme vääryyttä lähimmäisellemme jopa lain varjolla emme murehduta vain häntä vaan ennen kaikkea taivaallista Isäämme. Farisealainen ”perushyve” on toisten vaaniminen ja heistä hyötyminen. He jättävät avun tarvitsijat kuoppiinsa ja vetoavat lakiin, mutta eivät näe varsinaista ”perusakselin” vikaa, omaa suhdettaan Jumalaan ja lähimmäiseen. Kaikki syyt, jotka estävät meitä auttamasta hädässä olevia lähimmäisiämme, ovat tekosyitä.

Tekstissä sanotaan: ”Katso, siellä oli ihminen” (latinaksi *ecce homo*). Tästä ilmaistusta tuli erityisesti Jeesuksen syvää ihmisyyttä kuvaava huudahdus (Joh. 19:5). Luuk:ssa korostuu tässä kohdassa tuon kärsivän yleisinhimillinen luonne. Tärkeätä ei ole nimi, ei asema eikä mikään muu ihmisten asettama mitta. Tuo vesipöhöä sairastava mies oli tullut ”kuokkavieraana” mielestään arvokkaampien seuraan. Jeesus tiesi näiden juonittelijoiden sisäiset ajatukset. He halusivat testata häntä ja saattaa ansaan, mutta jouduit itse testattaviksi. Näin hän käänsi pahan hyväksi ja antoi jo Vanhasta testamentista nousevan yleispätevän periaatteen kaiken inhimillisen elämän ohjenuoraksi.

Ateriaa kutsutaan tässä leivän syömiseksi. Kun isäntä ojensi leivän vierailleen, hän näin toivotti heidät tervetulleiksi. Ehtoollisessa Jumala tekee rauhanliiton kanssamme, kun otamme vastaan Elämän leivän (Joh. 6:32–35). Fariseukset käyttivät kunnista elettä pahojen hankkeidensa naamiona. Näennäisen ystävyyden takana oli sydämen pahuus. Sen Jeesus paljasti ja joutui myöhemmin kalliisti maksamaan. Mutta siitä maksusta tuli kallis armo. Hurskauden naamion taakse kätkeytyneet eivät kestäneet totuutta itsestään eivätkä tulleet valoon (Joh. 3:19–20, 9:39–41).

Erkki Ranta

TT, Tampereen Viinikan seurakunnan eläkkeellä oleva kirkkoherra

Panis angelicus

Matt. 18:1-10; 1. Moos. 28:10-17
Mikkelinpäivä 3.10.

Enkelien sunnuntaita on kirkossa vietetty jo 400-luvulta asti. Arkkienkeli Mikaelille omistettu pyhä vie tutkimaan Jumalan sanasta enkelien asemaa ja tehtävää Jumalan toiminnassa. Kaikkialla koko Raamatussa Mikaelin tehtävä enkelijoukkoineen on taistelu pahan valtoja vastaan. Arkkienkeli Gabriel on hyvän sanoman ja rauhan viestintä tuoja.

Aikaisemmin pyhän aiheena oli ”Enkelit ja lapset”, nyt ”Enkelien sunnuntai”. Enkeleihin voi liittyä paljon taikauskoisia näemyksiä, mihin Paavali viittaa Kol. 2:18:ssa. Enkelien palvelonta ei kuulu kristillisyyteen. Toinen äärimmäisyys on koko asian hylkääminen. Ajatellaan, että enkelit kuuluvat vain ”lapselliseen uskoon”. On totta, että juuri lapset ovat enkelien erityissuojelussa ja heihin kohdistuvat vääryydet ja viettelemiset pahaan kohtaavat kovan tuomion. Mutta kyllä enkeleillä on sanoma meillemme. **Paavo Ruotsalainen** tunsikin oman suojelusenkelinsä nimeltä.

Pyhän Vanhan testamentin teksti Jaakobin unesta Betelissä on myös esikuva siitä lupauksesta, jonka Jeesus antoi omilleen: ”Te saatte nähdä taivaan avoinna, ja te näette Jumalan enkelien kulkevan ylös ja alas siinä, missä Ihmisen Poika on” (Joh. 1:51). Jaakob on pakomatalla pelko ja tuska sydämellä. Kivi ei ole vain pään alla vaan myös sydämen päällä. Uninäyssä Jumala rohkaisee väsynyttä vaeltajaa.

Jaakobin tikapuu ei tarkoita, että me voisimme itse rakentaa yhteyttä maan ja taivaan välille. Vain Jumala sen tekee ja on jo tehnyt Poikansa työn perusteella. Jaakobin saamat lupaukset, eivät enkeleiltä vaan itse Herralta, sisältävät pelastushistorian kannalta keskeisiä asioita: Israel saa luvattun maan, ja kansan päätehtävä toteutuu. Abrahamin siunaus tulee kaikkien kansojen osaksi. Se lupaus toteutui yli 1500 vuotta myöhemmin Messiaan tulemisessa.

Evankeliumissa on jyrkää ja vakava sanoma lapsista ja lapsenmielisyydestä. Jee-

sus asettaa lapsen aikuisten keskelle, mediaan. Hän käyttää ihmisistä komparatiiveja ja superlatiiveja vain alaspäin: pieni on suurta tai ”pienin on suuri (*meegas*)” (Luuk. 9). Lapsi kasvattaa enemmän aikuista kuin päinvastoin: hän on vielä originaali, Luojan erityisajatus, kun me muutomme helposti kopioiksi. Avuttomuudessaan hän ei tule päivääkään toimeen ilman vanhempien huolenpitoa. Sellainen asenne meillä tulisi olla Jumalan edessä.

Lapsenkaltaisten on taivasten valtakunta. Jeesus opettaa, mitä se merkitsee, kääntymistä ja nöyrytystä. Aoristin passiivi *strafeete* ilmaisee, että kääntyminen on yksin Jumalan työtä. Tämä tulee paradoksaalisella tavalla esille heprean sanaleikillä: ”Jos sinä käännyt (*shuuv*), minä käännän sinut (finaalinen hifil-muoto *heshiw*)” (Jer. 15:19). Verbi *dekhomai* ’ottaa vastaan, suojaan, kotiin, turvaan’ on väkevä lapsenoikeuksien julistus. Mitä teemme lapsille, siten tehdään meille. Mitä teemme lapsille, sen teemme itse Vapahtajalle. Rabbit eivät antaneet lapsille kovin suurta merkitystä, eikä heitä pidetty hengellisessä mielessä kypsinä tunnustamaan syntejään eikä pyytämään niitä anteeksi. Kirkon historia osoittaa erityisissä lapsiherätyksissä, kuinka lapset tässäkin kulkevat usein aikuisten edellä ja johtavat heitä totiseen parannukseen. Tästä on kaunis kuvaus karoliinien marssissa halki Saksan (**Erkki Kansanahon** kirjassa *Siperia opettaa*), samoin herännäisyyden historiassa.

Lapsen vietteleminen pahaan on synneistä raskaimpia. Verbi *skandalidzein* merkitsee tässä erityisesti lapsen herkän omantunnon loukkaamista ja viettelemistä pahoihin tekoihin. Lapsen vietteleminen on usein jumalattomien aikuisten työtä. Silloin lapsen usko särkyy, ja lapsi joutuu kohtaamaan aikuisten maailman pahuuden. Oman aikamme suuria syntejä on jo varhain lasten johtaminen harrastuksiin ja paikkoihin, jotka voivat turmella lapsuuden herkkyyden.

Evankeliumikirjassa on pyhän tekstin ankarin sanoma jostakin syystä asetettu sulkeisiin. Jae 6 on kuitenkin mukana, ja se on tuotava selkeästi esille. Myllynkivi oli niin raskas, että aasian tehtävä oli sitä pyörit-

tää kaulaan asetetulla ikeellä. Aasit sidottiin ikeeseen hyödyllistä työtä varten. Vietelijät osoittavat suurinta pahuutta. Siunaukseksi tarkoitettu myllynkivi syöksee heidät syvyyteen. On hirmuista langeta elävän Jumalan käsiin ilman katumusta ja parannusta synneistä.

Sanoma lasten enkeleistä on viehättävä ja täynnä Isän rakkautta lapsia ja itsessään avuttomia ja vähäisiä kohtaan. He ovat Isän alituisen huolenpidon kohteina. Heidän enkelinsä Isän edessä näkevät hänen rakkaat kasvonsa ja ovat joka hetki valmiita kommunikoimaan maan ja taivaan välillä. Enkelit myös näkevät sen käsittämättömän armon osoituksen, minkä Isä on suonut ihmislapsille. Enkelien leipä on Isän tahdon tekeminen ja ihmisten palveleminen, mutta he eivät voi käsittää syntisen ihmisen kohtaamaa evankeliumin autuutta. Tähän pelastukseen he halajavat katsahtaa, luoda siihen edes silmäyksen (1. Piet. 1:12). Suurin onnittelun aihe meille on siinä, että olemme syntyneet ihmisiksi, jotka on niin hyvin ja täydellisesti sovitettu ja lunastettu, että enkelitkin meitä kadehtivat.

Erkki Ranta

Usko ja epäusko

Mark. 2: 1-12

**20. sunnuntai helluntaista
10.10.**

Tämä Markuksen teksti, jossa kattoa murtaen tuodaan Jeesuksen luo halvaantunut mies parannettavaksi, antaisi harvinaisen paljon tilaa postmodernille, demokratiaa painottavalle tai feministiselle raamatunselitykselle. Tällainen *Perustan* sivuilla epätyypillisen tulkinnan lähtökohta olisi paljastaa tekstin ja tulkinnan sudenkuopat ja tuoda esiin, että tekstin kristillinen ydin on usein päinvastainen kuin se, mitä kirkon perinteessä on esitetty. Tekstikriittisyyteen kuuluisi, ettei kohteliaisuusyistä olla vaihi tekstiin sisältyvistä moraalisisistä ongelmista eikä sivuuteta niitä harmittomina aikalaisilmiöinä. Täs-

sä kohden tekstissä olisi puuttuttava ensinnäkin kertomuksen epädemokraattisuuteen ja moraalittomuuteen. Onhan ilmiselvää, että kerrotussa tapahtuu häpeämätön etuili. Vaikkei Jeesuksen aikana ollut käytössä asiakkaiden vuoronumerointia, toki kaikki näkivät, että kyseessä oli jonon ohitus, jossa kiilattiin kenties tuntikausia vuoroaan sääntillisesti odottaneiden sairaiden edelle. Teon törkeysastetta lisää, että kattoa murrettaessa poljetaan hygieniavaatimuksia, kun savi- ja muuta rakennuspölyä putoaa alla olevien niskaan. Missä on potilasturvallisuus? Sanomattakin on selvää, että kaikki syylliset ovat miehiä. Kertomuksen ylläkuvatus- ja moraalisesta hämäryydestä ja patriarkaalisuudesta huolimatta sen ydin on pelastettavissa. Parantamiskertomuksen myyttisyys ei saa peittää 2000-luvun valistuneelta lukijalta evankeliumikertomuksen ehdoton- ja haastetta, joka osuu nykyihmiseen ja yhteiskuntaan: *Meidän on autettava sairaita kaukana ja lähellä ja purettava jollei kattoja niin raja-aitoja, Berliinin ja Palestiinan muureja, ihmisoikeuksien rajoitteita.* Tästä käsin valistunut, moderni saarna siirtyisi-kin jo kolehtipuheeseen, jonka aiheena on mieluusti jokin muu kuin lähetys- tai evankelioimistyö. Kolehtivirreksi sopii esimerkiksi *Maa on niin kaunis*, jossa ei juuri loukata uskonnollisten vähemmistöjen näkemystä. Sen pituinen se – postmoderneista tulkinnoista!

Markuksen evankeliumin alussa rakentuu selkeä kuva siitä, mitä Jeesuksen toiminnassa tulee tapahtumaan. Jeesus opettaa, julistaa ja parantaa. Hän kerää ympärilleen kansanjoukkoja eikä juuri välttä vastakkainasettelua uskonnollisen tai ”kirkollisen” eliitin (fariseukset ja papisto) kanssa. Jeesuksen toimissa tulee päällimmäisenä ilmi halu opettaa ja auttaa ihmisiä.

Toiminnan sisempänä ulottuvuutena on kuitenkin kysymys Jeesuksesta itsestään: Kuka hän on? Millä oikeudella tai vallalla hän toimii? Tähän liittyen nousee alusta alkaen kysymys siitä, mitä tästä seuraa, mihin tämä toiminta johtaa, kun toisten innostus ja toisten viha Jeesusta kohtaan kasvavat mittoihinsa. Näin ristin varjo nousee jo evankeliumin alkuluvuissa.

Eksegeetit ja arkeologia ovat todenneet, että Markuksen kertomuksen erikoiset rakennustekniset yksityiskohdat sopivat hyvin esimerkiksi siihen taloon, jota yhä esitellään Pietarin kotina Kapernaumissa. Kattolle pääseminen ja sen osittainen purkaminen ei ollut kovin ongelmallista.

Halvaantuneen kohdalla tapahtui parantamishme. Tässä tapauksessa niin kuin useimmissa vastaavissa Jeesus kiinnittää huomiota asianosaisten uskoon: ”Kun Jeesus näki heidän uskonsa...” Jeesus näki uskon asianosaisten avun etsimisen sitkeydessä. Tapahtumassa parantamishme ja ihmisten usko tai epäusko saavat yllättävän lisähaasteen. Sen kohteena ovat kaikki läsnäolijat mutta erityisesti paikalla epäilijöinä olevat lainopettajat, joiden asenteen Jeesus ennalta tunnistaa. Jeesus ei toteutakaan hakijoiden ensimmäistä toivetta parantamisesta vaan lausuu sellaista, mitä ei osattu odottaa: ”Poikani, sinun syntisi annetaan anteeksi.”

Emme saa lukea, mikä oli halvaantuneen reaktio näihin sanoihin. Huomio kääntyy lainopettajien reaktioon. He suuttuvat Jeesuksen sanoista. Tämä reaktio on tavallaan oikea ja johdonmukainen esimerkiksi verrattuna siihen ajatukseen, joka joskus on puettu sanoiksi: ”Jumala antaa anteeksi. Mitä muuta hän voisi? Sehän on hänen virkansa.” Lainopettajat tietävät Jumalan ilmoituksesta, että anteeksianto on ihmistä isompi asia, jolla leikkiminen lähenee jumalanpilkkää.

Jeesus ei käy perustelevaan sanojensa oikeutusta. Hän jatkaa sen sijaan panemalla anteeksiantamisen ja parantamisen samaan pakettiin ja käskee lopuksi halvaantunutta: ”Nouse, ota vuoteesi ja mene kotiisi.” Sekä sairaudet että syällisyys kuuluvat alkuperältään samaan yhteyteen, syntiinlankeemuksen seurauksiin. Nyt Jeesus osoittaa olevansa näiden molempien seurausten voittaja.

Halvaantuneen paranemisen lahja oli näkyvä ilmiö ja lienee ensisijaisesti saanut aikaan ihmisten ihmettelyn ja Jumalan ylistämisen. Anteeksiannon lahja oli näkymätön. Silti kertomuksen viesti on ilmiselvä. Parantumishme on kaikessa merkittävyys-

dessään toisarvoinen ja korostaa anteeksi-antamuksen lahjaa. Jälkimmäinen on Jeesuksen toiminnan ensisijainen aihe. Siinä Ihmisen Poika joutuu kulkemaan ristiriidassa lainoppineihin nähden kuolemaansa asti. Itse asiassa Jeesuksen oikeus anteeksiantamiseen tulee vasta evankeliumin loppusta käsin.

Epäuskon ja uskon sunnuntai osuu allakassa tänä vuonna Aleksis Kiven päivään. Häneltäkin voi löytää liittymäkohtia saarnaan. *Seitsemän veljeks*en Jussi harrastaa heinäniityllään teologiaa rippikoulunsa käyneenä ”kirjanoppineena”. Hän ajautuu lainoppineiden tavoin vastahankaan Jumalan toiminnan kanssa, mutta hänen kohdallaan lopputuloksena on katumus ja usko. Hän nimittäin rukoilee hurskaasti Jumalalta heinäpoutaa. Mutta ”kun kuusten latvojen takaa rynkäsi esiin kohiseva pilvi, joka iskien tulta ja jyristen ammensi vallattomasti vettä alas... Jussi kiroili kauheasti ja huusi kiljuvalla äänellä: mitä on taivaan sontaratasten tekemistä minun heinäniitullani?” Jussi saa kuulla Venlan ja muidenkin lainsaarnaaja: ”Mitä hirveitä haastelet sinä syntisäkki?” Lopulta Jussi päätyy katuvaivana ripittäytymään provastille, ja hänen elämänsä jatkoa sävyttävät siitä lähtien vakaa usko ja herännäiskristillisyyt.

Martti Ylinen

Jeesuksen lähettiläät **21. sunnuntai helluntaista** **17.10.** **Matt 22: 1-14**

Tekstissä on hyviä ja huonoja uutisia. Hyvä uutinen on, että Jumala kutsuu. Huono taas se, että ihmisillä on tapana estellä.

Tekstin kehys on selvä: Kuningas on Jumala. Poika on Jeesus. Häät kuvaavat pelastusta ja taivaan iloa. Mutta sitten kaikki muuttuu kummalliseksi. Häihin kutsutut eivät halua tulla. Se on ennenkuulumatonta.

Kesällä moni seurasi televisiosta Ruotsin kuninkaallisia häitä. Ne, jotka saivat kutsun, kokivat olevansa etuoikeutettuja ja menivät tietysti mukaan. Tuskin meilläkään vaatimattomassa tasavallassamme moni kieltäytyy kutsusta presidentin linnan itsenäisyyspäivän vastaanotolle. Ainakin meidän talossa rouva olisi kutsusta niin innostunut, että raivaisi kaikki esteet päästäkseen sinne. Hän onkin vähän huomautellut, että on se kummallista, etten saa aikaiseksi mitään niin merkittävää, että kutsu tulisi.

Häät olivat Jeesuksenkin aikaan niin merkittäviä juhlia, että kaikki halusivat ilman muuta olla mukana. Vertauksessa oli lisäksi kysymys aivan erityisistä häistä. Kun kuninkaan poika meni naimisiin, kaikki, jotka kutsun saivat, menisivät tietysti mukaan.

Mutta mitä näistä hyväkkäistä sanotaan? He eivät välittäneet tulla. Hehän olivat kuin ne, jotka nykyään sanovat asiasta kuin asiasta, ettei voisi vähempää kiinnostaa. Kutsutut menivät muualle, pelloille ja kauppoille. Aivan käsittämätön ja loukkaavakin reaktio. Tämä kaikki, tavallinen elämäni on minulle tärkeää kuin sinun kutsusi ja juhlasii.

On siis olemassa sellainenkin valtakunta, jossa kuninkaan kutsuun suhtaudutaan yliolikkaisesti, välinpitämättömästi ja torjuen. Se on Jumalan valtakunta. Tämän armon ja rakkauden valtakunnan kutsu on ihmisten mielestä liian mitätön.

Tämä merkillinen menettely oli kuitenkin ennustettu. Profeetta Jesajan kautta Jumala oli sanonut, että hän on ojentanut käntensä uppiniskaista kansaa kohti, tai niin kuin uusi käännös sanoo: ”vastahakoista kansaa kohden”. ”Kun minä kutsuin, te ette vastanneet, kun minä puhuin, te ette kuulneet” (Jes. 65:2, 12b).

Kun Jeesus lisäksi sanoo, että kutsutut löivät ja jopa tappoivat kutsun tuojia, viesti on selvä. Näin Jumalan oma kansa suhtautui Jumalan sanantuojiin, profeettoihin.

Pelto ja kaupat tuntuvat kummallisilta esteiltä. Mutta niinkö se kuitenkin on yhä? Kyse on omaisuudesta ja sen kartuttamisesta. Rahan ja omaisuuden kerääminen

on yhä ihmisten mielessä ensimmäisenä. Vaikka Raamattu voimakkaasti niistä varoittaa, ne silti täyttävät helposti koko elämän. On syytä jälleen kuulla apostolin varoitusta: ”Ne jotka tahtovat rikastua, joutuvat kiusaukseen ja lankeavat ansaan. — Rahaa havigellessaan monet ovat eksyneet pois uskosta ja tuottaneet itselleen monenlaisia kärsimystä.” (1. Tim. 6:9–10.)

Mitä Jeesus haluaa sanoa sillä, että hän puhuu nimenomaan juhla-ateriasta ja hääjuhlasta? Ajatuksella pyhästä ateriasta Jumalan kanssa on juurensa syvällä Vanhassa testamentissa. Psalmissa 23 sanotaan, että Jumala itse valmistaa pöydän sille, joka häneen turvautuu. Jesajan luvussa 25 puhutaan Siionin vuorelle järjestettävistä herkkupidoista, jonne kutsutaan kaikki kansat.

Myöhemmässäkkin juutalaisessa perinteessä puhutaan Jumalan pidoista. Qumranin teksteissä ja Henokin kirjassa kuvataan, kuinka niihin pitoihin eivät pääse ruumiiltaan vialliset ja syntiset.

Jeesus opettaa tästä toisin. Kun kutsutut eivät halunneet tulla, lähetetään keräämään väkeä kaduilta ja toreilta. Kutsuttiin erityisesti köyhiä, raajarikkoja, sokeita ja rampoja. Siinä on tärkeä viesti: Kukaan ei ole liian huono.

Tekstissä on kaksi *kaikki*-sanaa. Kun kuningas lähetti palvelijansa kutsumaan väkeä teiltä ja toreilta, hän sanoi, että *kaikki* on valmiina hääjuhlaa varten. Tuo ilmaus tulee meitä vastaan kutsussa ehtoolislispöytään. Ehtoollinen onkin taivaallisen hääaterian ennako. On hyvä oppia ateriomaan Jeesuksen kanssa jo täällä.

Tuossa viestissä ”Kaikki on valmiina” on sama kaiku kuin sanoissa ”Se on täytetty”. Tie taivaalliselle juhla-aterialle avattiin Golgatalla, jossa ihmiskunnan synnit sovitettiin. Siitä, että sovitus koskee koko maailmaa, puhuu tekstin toinen *kaikki*-sana. Palvelijat saivat kerätä *kaikki*, joita tapasivat.

Jos kaikki on valmiina ja kaikki kutsutaan, silloin mekin saamme kuulua tuohon joukkoon.

Me olemme viemässä erilaista viestiä kuin kukaan toinen tässä maailmassa. Kaikki muut sanovat, että on tehtävä jotakin. Ih-

misen tulee muuttua. Esitetään kovia vaatimuksia. Meidän viestimme on: ”Kaikki on tehty. Kaikki on valmiina. Tulkaa häihin.”

Se että lopuksi on mentävä maanteille ja kylien kujille ja vaadittava ihmisiä tulemaan juhlaan, puhuu lähetystyöstä. Tässä täytyy se, mistä koko juhla-aterian ajatus Raamatussa on lähtöisin: Jesajan kautta julistettu juhla on kaikille kansoille.

Luther sanoo tästä tekstistä pitämässään saarnassa, että synnin tähden emme huomaa Jumalan kutsun ihanuutta, vaan saattamme kokea päinvastoin ”suurta heikkoutta ja ansiottomuutta”, ”pelkkää murhetta, raskamielisyyttä, kaikenlaisia kärsimyksiä”. Koska oma kokemuksemme on tällainen, meidän ”täytyy oppia uskomaan se sana, jonka Kristus itse sinulle sanoo ja jonka Jumala käskää sinut uskomaan todeksi, mikäli et tahdo häntä valheesta syyttää, lainkaan välittämättä siitä, mitä sinä itsesäsi tunnet. Jos sinun näet on uskottava, sinä et saa riippua siinä, mitä omat ajatuksesi tai tunteesi sinulle sanovat, vaan siinä, mitä Jumalan sana sinulle sanoo, tunsitpa sitä kuinka vähän tahansa. Jos siis olet sellainen ihminen, joka tunnet hätäsi ja kurjuutesi ja sydäimestäsi tahdoit päästä osalliseksi lohdutuksesta ja Kristuksen rakkaudesta, niin kallista korvasi ja sydämesi tänne, Kristuksen puoleen!”

Luther jatkaa: ”Kristus ei tapaa täältä muuta kuin turmeltuneen, saastaisen, häpeällisen ja kadotukseen tuomitun perkeleen morsiamen, joka on käynyt uskottomaksi Jumalalle, Herralleen ja Luojalleen ja joutunut hänen iankaikkisen vihansa ja kirouksensa alaiseksi. Mikäli hän siis haluaa täältä saada morsiamen eli seurakunnan, joka todellakin myös on ehdottomasti puhdas ja pyhä – muulla edellytyksellä yhteys ei voi tulla kysymykseen – täytyy hänen rakkautensa alun alkuaan ja ratkaisevimmin ilmetä siten, että hän uhraa puhtautensa ja pyhytensä sen synnin ja kadotuksen poistamiseksi, sen sillä puhdistaan ja pyhittäen.”

Tekstillä on tärkeä viesti myös kutsun kuuluttajille. Ensinnäkin kuningas itse lähettää palvelijansa kutsumaan häävieraita. Kutsujia emme ole me, vaan taivaallinen kuningas itse. Me olemme vain lähettäjiä.

Tämä tosiasia vapauttaa meidät liian suurilta taakoilta. Vastuu on lähettäjän. Me olemme vain ansiottomia palvelijoita.

Emme myöskään puhu itsestämme vaan saamme sanoman, joka meidän on vietävä. Sanomaa ei tarvitse keksiä eikä edes muokata. Julistamme Paavalin tavoin sitä sanomaa, jonka itse olemme saaneet, sanomaa Jeesuksen ristinkuolemasta ja ylösnousemuksesta (1. Kor. 15:3–4).

Jeesuksen vertauksessa on vielä yksi yllättävä käänne. Juhlat eivät kaikkien osalta pääty onnellisesti. Kun kuningas tuli tervehtimään häävieraita, yhdellä ei ollut hääpukua. Tämä vieras heitettiin tylysti ulos.

Vanhan itämaisen tavan mukaan kutsuja antoi myös hääpuvun. Tämä vieras ei ollut sitä ottanut. Yleensä juhla-asuna oli puhdas valkoinen puku. Likaiset omat vaatteet ja häähuone eivät sovi yhteen. Tämä tulija ei ollut kunnioittanut häitä vaan häpäisi niiden järjestäjää.

Lutherin mukaan vailla hääpukua oleminen tarkoittaa, että on ilman uskoa Kristukseen. Silloin ihminen on epäuskonsa repaleisissa ryysyissä. Tämä kohta Jeesuksen puheessa muistuttaa siitä, että Jumalan luo taivaan juhlaan mennään vain talon vaatteissa. Ilmestyskirjassa (7:14) sanotaan tästä näin: ”Nämä ovat päässeet suuresta ahdingosta. He ovat pesseet vaatteensa ja valkaisseet ne Karitsan veressä.”

Tämä tarkoittaa, että synnit on saatu anteeksi Jeesuksen sovitus työn perusteella. Profeetta Jesaja oli jo julistanut: ”Hän pukee minun ylleni pelastuksen vaatteet, hän kietoo minut vanhurskauden viittaani.” Siinäkin yhteydessä (Jes. 61:10) verrataan Jumalan antamaa pukua hääpukuun. Ilman Jeesuksen ansaitsemaa vanhurskusten vaatetta ei taivaan juhliin mennä. Taivaan valtakuntaan kutsuttukin voi joutua niin synnin pettämäksi, että joutuu ulos. Samaan tapaan kuin kutsun hylkääjät suhtautui tämä arkivaatteissa juhlaan tullut välinpitämättömästi koko juhlaan.

Teksti puhuu siis vakavaa kieltä siitä, kuinka Jumalan kutsun voi torjua. Hänen rakkauttaan voi paeta, mutta hänen tuomioon ei. Jumalan tahdon uhmaaminen vie lopulta tuohon.

Jumala kutsuu yhä. Kaikki on valmiina. Tulkaa kaikki. Kristus on tehnyt kaiken. Siksi voidaan kutsua kaikki. Kukaan ei voi sanoa, ettei kutsu koske häntä.

Jumala kutsuu. Olisiko nyt tullut aika ottaa kutsu vastaan? Kutsuun tulee vastata niin, että tunnustaa syntinsä ja uskoo ne Jeesuksen tähden anteeksi. Niin saadaan oikea juhlapuku, vanhurskauden vaate. Silloin on jäljellä vain hyviä uutisia. Silloin taivaassakin iloitaan, kun syntinen kääntyy.

Timo Junkkaala

”Huomio! Katse taaksepäin!”

Joh. 4:46-53

Uskonpuhdistuksen muistopäivä 24.10.

Uskonpuhdistusta on syytä muistella, niin arvokkaista löydöistä on kysymys. Olenaisinta on kuitenkin, että seurakuntien ja niiden jäsenten usko ja elämä saavat alati uudistua. *”Ecclesia semper reformanda est.”* Ihminen tukehtuu, ellei hän saa jatkuvasti ilmaa. Samoin uskomme kuolee, ellei se uudistu päivittäin.

Päivän evankeliumi rohkaisee meitä menemään kaikessa hädässämme Jeesuksen luo. Usko on Jeesuksen luo tulemista. Miten ja milloin hän vastaa meidän hätäämme, jää hänen päätettäväkseen. Me emme voi ottaa mitään, ellei meille anneta. Kristuksen luo on kuitenkin lupa mennä joka asian johdosta. Myös maalliset murheet on hyvä viedä Herralle hänen hoidettavakseen. Niin evankeliumin kertomuksessa kuninkaan virkamieskin teki. Tämä on Jumalan sanan mukaista. Reformaattorit kehottavat meitä olemaan Sanan oppilaita.

On opittava uskomaan näkemättä. Usko on luterilaisuudessa ymmärretty ensi sijassa tekojen vastakohtaksi. Usko on kuitenkin myös kokemisen vastakohta. Meillä on suuri tarve saada uskollemme tukea ulkoisista merkeistä ja myös sisäisistä tunte-

muksista. Pelkkä Sanaan uskominen tuntuu kovin vaikealta. Kun Jeesus huudattaa: ”Te ette usko, ellette näe tunnustekoja ja ihmeitä”, hän kuitenkin kehottaa meitä uskomaan näkemättä. Virkamieskin sai ainoastaan sanan Herralta, kun hän lähti kotiinsa. Jeesus ei lähtenyt hänen mukaansa. Hän ei myöskään saanut kotiin vietäväksi lääketta, jota hän olisi voinut pidellä kädessään matkan aikana. Ei, hän lähtee matkaan pelkän sanan varassa. Usko muuttui näkemiseksi vasta myöhemmin. Tässä on elävä kuva uskossa vaeltamisesta.

Erityisesti silloin, kun on kyse syntien anteeksiantamuksen ja Jumalan lapseuden uskomisesta, meidän on opittava vaeltamaan uskossa. Hengellisten isien kokemus ja opetus on, että meidän on varauduttava tuntemaan aivan päinvastaisia, kuin mitä me uskomme. Usko ja tunne joutuvat vastakkain. Niinpä saatamme kokea synnin voimaa ja pahan palavia nuolia ja saamme silti pitää kiinni armon sanasta. Näin saa ja tulee tehdä, muuten matka on vaarassa jäädä kesken. **Lutherin** Galatalaiskirjeen kommentaari ja **Jonas Laguksen** *Evankeliumin ääni* ovat esimerkkejä kirjoista, jotka valottavat tätä asiaa.

Luterilaisen uskonkäsityksen mukaan Sana luo sen, mistä se puhuu. Jeesus sanoi virkamiehelle: ”Mene kotiisi. Poikasi elää.” Mies lähti. Kun hän sitten tapasi palvelijansa ja kuuli suurta huojennusta tuoneen uutisen, kävi ilmi huomionarvoinen seikka: poika oli parantunut samalla hetkellä, kuin Jeesus oli sanonut miehelle: ”Poikasi elää.” Jeesuksen sana loi uutta elämää. Sana ei tänäänkään ainoastaan puhu elämästä vaan luo sitä. Sana ei ainoastaan puhu uskosta, vaan se synnyttää sen. Sana ei ainoastaan kerro historiallisesta Jeesuksesta, vaan se tuo ylösnousseen sydämeemme. Sana on elävää ja voimallista.

Evankeliumi puhuu myös uskon syvenemisestä ja kasvusta. Jakeessa 53 todetaan, että pojan paranemisen jälkeen mies ja koko hänen talonsa väki uskoivat Jeesukseen. Miehellä oli ollut uskon kipinä, joka oli saanut hänet hädässään etsiytymään Jeesuksen luo. Miehen uskosta puhutaan kuitenkin vasta perikoopin lopussa. Jotain

oli tapahtunut, kun Herran kanssa oltiin tekemisissä. Usko syntyy ja syvenee elämän kamppailuissa. Näin voi tapahtua silloinkin, kun Jeesuksen vastaus on toisenlainen kuin on toivottu. Tällöin ihme on siinä, että ihmisessä syntyy usko, vaikkei hän näekään tunnustekoja eikä ihmeitä.

Jorma Pitkänen

TL, Tampereen Pyynikin seurakunnan seurakuntapastori

Armahda työtoveriasi!

Matt. 18:23-35

**23. sunnuntai helluntaista
31.10.**

Evankeliumitekstin edellä on johdanto Jeesuksen esittämään vertaukseen. Siinä Pietari kyselee Jeesukselta, kuinka monta kertaa väärin tekeväälle veljelle pitää antaa anteeksi: ”Peräti seitsemän kertaako?” Jeesuksen vastaus on tuttu: lähimmäiselle pitää antaa anteeksi ”seitsemänkymmentäseitsemän kertaa”, siis laskematta kertoja. Sitten seuraa vertaus, joka havainnollistaa annettua opetusta.

Vertauksen alkuosa on elävä kuva vanhurskauttamisesta. Sitä onkin hyvä yrittää aina havainnollistaa. Vertauksen palvelija oli isännälleen velkaa summan, joka olisi nykyrahassa noin 5 miljardia euroa. Tämä antaa jonkinlaisen käsityksen siitä, millainen ihmisen velka on Jumalan edessä. Selvää on, ettei kukaan selviydy tuollaisista veloista omin voimin. Yhtä mahdotonta on ihmisen yrittää pienentää velkaansa Jumalan edessä kelvatakseen hänelle. Ei ole muuta mahdollisuutta kuin jättäytyä pelkän armon varaan.

Synninhätään joutunut ihminen yrittää kuitenkin luonnostaan pienentää velkaansa Jumalan edessä. Tästä pyrkimyksestä ei taida olla vapaa sekään, joka on ollut uskossa jo kauan. Mutta mitä ihmistä auttaa se, että hän saisi kasaan vaikkapa 100 000 euroa? Sehän olisi vain pari prosenttia koko summasta. Ihmisen ei pidä yrittää vähentää velkaansa Jumalan edessä rukouksin, kyynelein tai muulla sellaisella vaan jättäytyä heti armon varaan. Jeesus ei anna ainoastaan maksuaikaa vaan ottaa velan hoitaakseen. Hän maksaa jokaisen puolesta, joka antaa hänen maksaa. Kristuksen veri on riittävä, enemmänkin kuin riittävä (Rosenius). Tällaista saarnaa tarvitsemme yhä uudelleen. Pelastus on yksin armosta.

Keijo Rainerma

Ahtaalla ja avaralla

”Tämä kirja on mielenkiintoinen dokumentti Suomen luterilaisen kirkon elämästä viimeksi kuluneen 30 vuoden ajalta. Yhtäältä se antaa välähdyksen paikallisseurakunnasta, joka monin mittarein mitattuna on kuulunut kirkon parhaimpiin. Toinen todellisuus on kirkon ylärakenne ja sen ratkaisut.

Kirja jättää lukijoilleen suuren kysymyksen: Mikä on klassisen kristinuskon ja perinteisen raamatullisen kristillisyyden paikka Suomen kirkossa? Vieläkö saa uskoa, julistaa ja toimia niin kuin kristityt ovat tähän asti oikeaksi nähneet? Kirja rohkaisee yhä taistelemaan sen uskon puolesta, joka meille on annettu.” - Timo Junkkaalan esipuheesta

Rovasti Keijo Rainerma on Kankaanpään kirkkoherra. Hän on mm. toiminut pitkäaikaisena kirkolliskokousedustajana ja ollut ehdokkaana piispanvaaleissa. *Ahtaalla ja avaralla* sisältää välähdyksiä vuosien varrelta, kirjeitä rovasteille ja herroille, pakinoitakin.

Ovh 25 €

ISBN: 978-951-888-562-0, luokka: 99.1

Koko 130x 210 (blokkikoko), kovakantinen, n. 250 sivua
Ilmestyy kesäkuussa

PERUSSANOMA - USKON JA TIEDON LÄHTEELLÄ

Vertauksen jatko havainnollistaa, että armahdettuina meidän tulee osoittaa lähimmäisillemme samanlaista mielenlaatua kuin Jumala osoittaa meitä kohtaan. Järjestys on kuitenkin tämä: ensin Jumala armahdattaa, sitten seuraa meidän anteeksiantomme. Tämä ei ole aina kovin helppoa. Monen elämänpolulle osuu joku, jonka kanssa voi olla hyvin vaikeaa. Koti, suku, naapurusto ja työyhteisö voivat olla paikkoja, joista tällainen vaikea lähimmäinen löytyy. Nykyinen käänös puhuu työtoverista, vanha käänös kanssapalvelijasta. On kysymys työyhteisön ongelmista. Julkisuudessa ovat olleet esillä varsinkin työpaikkakiusaaminen ja seksuaalinen häirintä. Myös seurakuntien ja hengellisten yhteisöjen työilmapiiri voi olla ongelmallinen. Sanaa työtoverin armahtamisesta olisi syytä soveltaa myös ja aivan erityisesti kirkon piirissä.

Anteeksiantaminen koko sydämestä tuntuu kovalta vaatimukselta. Miten siihen pystyy? Yksi käyttökelpoinen lähestymismalli asiaan löytyy **Daniel Nylundin** kirjasta *Anna anteeksi* (2. p. 1985). Tekijä puhuu anteeksiannon kehästä, jossa on kuusi kohtaa. Ne ovat lyhyesti seuraavat: 1) Näe katkeruuden kohde Jumalan luomana ja lunastamana ihmisenä. 2) Ajattele niitä eri syitä, jotka voivat olla henkilön käyttäytymisen taustalla. 3) Päätä antaa anteeksi, vaikka tunteet vastustaisivat. 4) Käyttäytyä toista kohtaan ystävällisesti, siis siten kuin anteeksiannut ihminen toimisi. 5) Siunaa kyseistä henkilöä. 6) Tunteet tulevat pikkuhiljaa mukaan anteeksiantoon, mutta niitä ei saa pitää olennaisimpana. Kehään voi hypätä eri kohdista, mutta tärkeää on käydä koko kehä läpi. Paranemisen prosessi voi olla pitkä.

Isä meidän -rukouksen viides pyyntö liittyy mitä läheisimmin päivän evankeliumiin. Katekismuksista löytää hyviä selityksiä tähän pyyntöön. Jaakobin kirjeen kohdat 2:13 ja 5:9 puhuvat niin ikään samasta asiasta.

Jorma Pitkänen

Aikakauskirja uskon ja ajattelun avuksi 37. vuosikerta

Ilmestyy:

kuudesti vuodessa

Julkaisijat:

Suomen Evankelisuterilainen Opiskelija- ja Koululaislähetys ry (OPKO)
Suomen Raamattuopiston Säätiö (SROS)
Suomen teologinen instituutti ry (STI)

Vastaava päätoimittaja 2008–2010:

Raimo Mäkelä, raimo.makela@kotiportti.fi
050 910 9058

Toinen päätoimittaja 2008–2010:

Timo Eskola, timo.eskola@teolinst.fi, (09) 668 9550

Toimitussihteeri:

Paula Eskola, paula.eskola@sro.fi, (09) 5123 9157

Toimitus 2008–2010:

Jussi Miettinen, jussi.miettinen@opko.fi
Jukka Niemelä, jukka.niemela@sro.fi
Jukka Norvanto, jukka@norvanto.fi
Henrik Perret, henrik.perret@teolinst.fi
Niilo Räsänen, niilo.rasanen@sekl.fi
Matti Sartonon, matti.sartonon@kolumbus.fi
Aku Visala, aku.visala@helsinki.fi
Juha Vähäsarja, juha.vahasarja@sro.fi

Neuvottelukunta 2008–2010:

Puheenjohtaja: Jouko Talonen, Reijo Arkkila, Juha Auvinen, Leif Erikson, Ruth Franzén, Salli Hakala, Martti Haverinen, Teuvo Huhtinen, Markku Ihonen, Tapani Innanen, Harri Joensuu, Timo Junkkaala, Juha Koivulahti, Pekka Mäkipää, Lasse Nikkarikoski, Leif Nummela, Olavi Peltola, Keijo Rainerma, Erkki Ranta, Timo Rämä, Päivi Räsänen, Olli-Pekka Vainio

Toimituksen osoite:

PL 15, 02701 Kauniainen

Kustantaja:

Perussanoma Oy

Tilauspalvelu:

PL 15, 02701 Kauniainen, (09)5123 9152/

Sirpa Mäkelä, sirpa.makela@sro.fi

Tilaushinnat 2010:

Opiskelijatilaus 19 €/vuosi, kestotilaus 25 €/vuosi,
määräaikaistilaus 30 €/vuosi, irtonumero 6 €

Ilmoitushinnat:

1/1 sivu: 232 mm (kork.) x 170 mm (lev.) 250 euroa
½ sivu: vaaka 98 mm (kork.) x 124 mm (lev.) 140 euroa,
pysty 196 mm (kork.) x 60 mm (lev.) 140 euroa
muut: 0,80 eur/pmm, palstaleveys 60 mm

Hintoihin lisätään alv. (22%).

Ilmoitusten vastaanotto:

perusta@sro.fi, (09) 5123 9157

Aikakauslehtien liiton jäsen

ISSN 0355-7111

Forssan kirjapaino Oy, Forssa